

„Wspólnota i przyjaźń narodów - dobrze, że jesteśmy razem”

Szanowni Państwo,

Dzisiaj stajemy tu, aby oddać hołd jednej z najbardziej niezwykłych postaci w historii Polski - Stanisławowi Staszicowi. To człowiek, którego życie i działalność miały głęboki wpływ na rozwój naszego kraju w okresie Oświecenia i w późniejszych latach. Jego idee i konsekwentne dążenie do ich wprowadzenia w życie, spowodowały, że zapisał się na kartach naszej historii jako jeden z najbardziej wybitnych postaci Oświecenia. Staszic był myślicielem, filozofem, naukowcem, a także działaczem społecznym i politycznym. Jego wpływ na polskie społeczeństwo było ogromne i warto przyjrzeć się bliżej jego życiu oraz osiągnięciom. Jego pisma i działania skupiały się na kwestiach społecznych, narodowych oraz edukacji, a także reformach mających na celu wzmocnienie polskiego społeczeństwa.

Staszic kształcił się w Paryżu i Lejdzie. Chcąc działać i mieć możliwość realizacji swoich zamierzeń wybrał karierę sługi bożego. Tylko tak, pochodząc z rodziny mieszczańskiej miał szansę zaistnieć w życiu politycznym. Będąc zwolennikiem oświeceniowych ideałów i propagatorem reform, był jednocześnie patriotą, który wierzył w siłę zjednoczonego narodu. Jednym z jego głównych postulatów było wzmocnienie edukacji i nauki, wierząc, że to klucz do silnej i świadomej społeczności. Jego prace, takie jak *„Uwagi nad życiem Jana Zamoyskiego”*, ukazują jego troskę o dobro narodu i jego rozwój. Jednocześnie myśli zawarte w dziele *„Przestrogi dla Polski”* z 1790 roku, były swoistym wezwaniem do aktywnego działania dla ówczesnych elit. Staszic krytykował nierówności społeczne, nadmierną władzę magnaterii oraz brak reform politycznych. Jego idee były inspiracją dla Konstytucji 3 Maja 1791 roku, która stała się symbolem dążenia do reform i nowoczesności w Polsce.

Stanisław Staszic był również naukowcem o szerokich zainteresowaniach. Zajmował się geologią, geografiami i botaniką, prowadząc badania, które przyczyniły się do rozwoju tych dziedzin w Polsce. Jego prace nad strukturą geologiczną Polski miały duże znaczenie dla rozwoju górnictwa i przemysłu w naszym kraju. Staszic Stanisław podczas swojego pobytu w okolicach Wieliczki, zwiedził również tamtejszą kopalnię soli. Warto wiedzieć, że dla upamiętnienia tego wydarzenia jak i całej postaci Stanisława Staszica, w Kopalni Soli „Wieliczka” pod koniec XIX wieku powstała komora nazwana jego imieniem. Warto dodać, że w innych innej kopalni Miedziance odkryto minerał, który nazwano imieniem tego prekursora polskiej geologii „straszycytem”

Jednak Staszic to nie tylko naukowiec i filozof, ale także działacz społeczny. Wspierał rozwój edukacji i był zaangażowany w działalność charytatywną.

Wierzył, że edukacja jest kluczem do poprawy sytuacji społeczeństwa, dlatego finansował szkoły i pomagał biednym uczniom. Jego wkład w rozwój szkolnictwa w Polsce jest nieoceniony. Był twórcą szkolnictwa zawodowego.

Staszic był człowiekiem, który łączył w sobie różnorodne talenty i umiejętności. Był myślicielem, który wierzył w postęp i rozwój, naukowcem, który poszerzał horyzonty wiedzy, oraz działaczem społecznym, który dążył do poprawy losu innych. Jego życie i działalność są przykładem, jak wiele można osiągnąć, łącząc pasję, wiedzę, determinację i zaangażowanie i to w czasach, gdy liczyło się przede wszystkim pochodzenie społeczne i przynależność do ówczesnych elit.

Patrząc na ideę wspólnoty i przyjaźni narodów z perspektywy Staszica, możemy zauważyć, że byłby on skłonny do popierania działań prowadzących do integracji i współpracy między narodami. W końcu, w jego czasach, Europa przechodziła przez okres rewolucji i zmian, które wpływały na granice i tożsamość narodów. Pierwsza w świecie konstytucja amerykańska, stała się przykładem, dzięki któremu pracowano nad Konstytucją 3 Maja, tak bliską Staszicowi. Z pewnością uznałby on, że konieczność współpracy i zrozumienia między narodami wynika z potrzeby zapewnienia pokoju i stabilności oraz niezbędnych zmian społecznych i ustrojowych w całym nowoczesnym świecie.

Jednakże Staszic był również realistą. Rozumiał, że ideały mogą być trudne do zrealizowania, zwłaszcza w kontekście politycznych i społecznych napięć. Dlatego też mógłby podkreślać, że prawdziwa wspólnota i przyjaźń między narodami wymaga nie tylko idealistycznego podejścia, ale także pragmatycznych działań. Współpraca i zrozumienie między narodami muszą być oparte na wzajemnym szacunku, dialogu i konkretnych działaniach, które przynoszą korzyści wszystkim stronom.

Stanisław Staszic zmarł 20 stycznia 1826 roku, pozostawiając po sobie trwałe ślady w historii Polski. Podsumowując, z perspektywy Staszica idea wspólnoty i przyjaźni narodów nie była i nie jest fikcją również w obecnych czasach, ale wymaga zaangażowania, pracy i czasu. Jest to konieczność dla zapewnienia stabilności i pokoju, ale jednocześnie wymaga realizmu i gotowości do kompromisów. Jednocześnie, patrząc na życie Stanisława Staszica, możemy czerpać inspirację do działania na rzecz społeczeństwa i kraju mimo wszelkich przeciwności. Jego postawa, pełna odwagi i determinacji, powinna być dla nas przykładem, jak dążyć do zmian i pozytywnego wpływu na otaczający nas świat.

Dziękuję za uwagę

Wiesław Szulc